

Motion gällande VAR

VAR (Video Assistant Referee) är en teknik som gör det möjligt för domare att pausa en match för att gå ut och granska ett domslut på en videoskärm i efterhand. Därefter har domaren möjlighet att antingen stå fast vid, eller ändra, sitt domslut. VAR utvecklades under tidigt 2010-tal och blev en permanent del av fotbollens regelbok när International Football Association Board (IFAB) beslutade att införa VAR 2018. Motivet för att använda VAR är att det ska bli lättare för domare att ta fler korrekta beslut vid kritiska situationer och framför allt att undvika avgörande misstag under filosofin "minimal interference, maximum benefit" (översatt: minimal störning, maximal nytta). En återkommande förhoppning är också att VAR ska minska kritiken mot fotbollsdomarna.

Under de år som VAR hittills använts går det att konstatera att det varken lyckats leva upp till målet om minimala störningar eller målet maximal nytta. Det sker fortfarande många domarmisstag tekniken till trots och diskussionen kring domslut har sällan varit så levande som i de ligor och turneringar där VAR har införts. Den förflyttning som har skett är att man nu diskuterar om beslutet i VAR-rummet var rätt eller fel, i stället för att diskutera om domaren på plan hade rätt eller fel. Inte sällan pågår avbrotten för VAR-granskning i flera minuter.

I Sverige har SvFF (Svenska Fotbollförbundet) och SEF (Föreningen svensk elitfotboll) utrett VAR.

De har presenterat sina slutsatser i två olika rapporter. SvFF har också genomfört en "virtuell VAR-granskning" av de allsvenska matcherna säsongen 2022. Enligt denna granskning så skulle VAR ha ingripit i var sjätte allsvensk match säsongen 2022. Det kanske inte låter så farligt men det kan verkligen ifrågasättas om det virtuella utfallet går att applicera på verkligheten. Det finns forskning (1, 2, 3) som visar att VAR i sig ändrar hur ofta, och när, domarna ingriper. Studier av exempelvis Bundesliga och Serie A har visat att domarna blåser mer sällan för exempelvis offside och i stället förlitar sig på att VAR ska korrigera det uteblivna domslutet. Att, som SvFF gjort, utgå ifrån en optimal verklighet där VAR-domarna inte gör misstag och domarna fortsätter att döma på samma sätt som de gjort utan VAR ger helt enkelt inte en rättvisande bild.

VAR påverkar på ett fundamentalt sätt spelets rytm och flöde. Strävan efter millimeterrättvisa orsakar upprepade avbrott när domslut av olika slag ska kontrolleras. Effekten är som tydligast vid mål – då ointetgörs den kollektiva, euforiska och omedelbara känslan när vårt lag sätter bollen i nät som vi alla älskar. I stället ersätts den av en väntan på ett beslut som ofta dröjer.

VAR verkar dessutom, långsiktigt, ha en negativ påverkan på publiktillströmningen i de ligor där det

används. FSA (Football Supporters' Association), som är en brittisk organisation för supportrar, genomförde 2021 en undersökning gällande VAR bland 33 000 fotbollssupportrar. Fyra av tio svarade att de avsåg att besöka färre fotbollsmatcher på grund av VAR och dessutom svarade 95 procent av de som följde matcherna på plats och 94 procent av de som följde matcherna via tv att de ansåg att VAR försämrat matchupplevelsen.

VAR har en negativ påverkan på spelet, matchupplevelsen och domsluten, Men det tar inte slut där. VAR i Sverige beräknas kosta upp till 15 miljoner per år. Då är inte kostnaderna för själva införandet av VAR, tekniken och utbildning inräknade. Enligt SvFF:s rapport så skulle andelen korrekta domslut öka från med cirka 5,8 procent – från 93 procent till 98,8 procent. Med instegskostnaden för VAR, de löpande kostnaderna och ett förmodat publikbortfall så riskerar denna eventuella 5,8-procentiga ökning av korrekta domslut att bli dyr för svensk fotboll.

Ett vanligt argument för VAR som ibland lyfts fram i debatten är att domarna oroar sig över att inte kunna döma internationellt om de inte har erfarenhet från VAR i Sverige. Är det ett argument för VAR? Möjligtvis. Men det är inte ett argument vi anser att ÖFK bör ta hänsyn till när man formulerar sin egen ståndpunkt. Det kan inte ligga i ÖFK:s medlemmars intresse att representera domarna i första hand. ÖFK ska fatta beslut utifrån hur beslut påverkar den egna klubben, för ingen annan kommer göra det åt oss. Domarnas eventuella karriärmöjligheter bör inte vägas in i vår förenings beslut.

I slutändan är det dock inte något av ovanstående argument som vi främst för fram mot VAR. Vårt huvudargument är att fotboll handlar om människor, relationer och engagemang. De som utövar idrotten, de som följer fotbollen på plats och alla tusentals medlemmar i idrottsföreningar runt om i landet. VAR ger uttryck för en annan, fundamentalt annorlunda, syn på fotboll. En fotboll där millimeterrättvisa prioriteras framför spelet, tv-reklam framför publik och teknik framför känslor.

Om inte vår förening, tillsammans med övriga fotbollsföreningar i Sverige, aktivt arbetar för att stoppa VAR nu är risken stor att ett beslut fattas över våra huvuden. Ett beslut som kan få en negativ påverkan på publiktillströmningen, ekonomin och engagemanget för vår klubb under mycket lång tid framöver.

Vi yrkar därför att:

- ÖFK aktivt och tydligt ska ta ställning emot införandet av VAR-systemet (eller likvärdiga videobedömningsystem som direkt bidrar till matchavbrott eller i efterhand ändrade

domslut) i tävlingar arrangerade av SvFF, genom att konsekvent rösta emot sådana förslag i regionala eller nationella forum och beslutande organ där ÖFK deltar och har rösträtt, tills dess att ÖFK:s årsmöte fattat nytt beslut i frågan.

- ÖFK konsekvent röstar för förslag som kan fördröja eller stoppa ett eventuellt införande av VAR-systemet (eller likvärdiga videobedömningssystem som direkt bidrar till matchavbrott eller i efterhand ändrade domslut) i regionala eller nationella forum och beslutande organ där ÖFK deltar och har rösträtt, tills dess att ÖFK:s årsmöte fattat nytt beslut i frågan.

- ÖFK aktivt söker, och deltar i, samarbeten med andra idrottsföreningar i syfte att hindra ett införande av VAR-systemet (eller likvärdiga videobedömningssystem som direkt bidrar till matchavbrott eller i efterhand ändrade domslut) tills dess att ÖFK:s årsmöte fattat nytt beslut i frågan.

- Styrelsen i ÖFK ger direktiv och mandat till de av klubben anställda att följa ovanstående punkter i de fall de representerar föreningen.

Mvh Sandra Gälliner och Johan Fridlund